

Forfatter: Paludan-Müller, Fr.

Titel: Udrag fra Dandserinden

Citation: Paludan-Müller, Fr.: "Dandserinden", i Paludan-Müller, Fr.: *Dandserinden*, udg. af Berit Ziegler, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1991, s. 126. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-paludanm04-shoot-idm140348531948400/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Dandserinden

splitteelse, for eksempel beskrives kærligheden således: «I dine Lænker først til Frihed kaldt» (180.4) og «Selv Paradiis og Paradisets Slange» (180.6).

Ordvalget understreger det romantistiske, idet de for datiden talesprogsprægede, uanstændige, irreligiøse og lavkomiske ord står i skarp modsætning til de højtidelige, lærde og forfinede; for eksempel: «Man mønstrer under Latter Byens Tøse» (329.5) overfor det poetiske «Guds Klædebon, som bort hans Billed kaster» (341.1). Paludan-Müllers sprog virkede overraskende moderne i tiderne, fordi han anvendte ord og udtryk, der ikke fandtes hos andre digtere, og blandede lav- og højstil. Det giver størst effekt, når fortælleren ironisk springer direkte fra lavkomiske til højtidelige, arkaiserende ord, for eksempel i sætningen: «Hvor Liigtora stødes paa den frosne Tilje» (5.6). Men de mange fremmedord virker studentikost og røber den unge forfatter.

Lysmetaforer og natursymboler anvendes hyppigt gennem hele værket som fortællers kommentarer til fortællingen; mørke er således negativt, idet det associerer til uorden i det jordiske/horisontale plan, mens lys er positivt og associerer til orden i det overjordiske/vertikale plan (stjernerne). Den alt for håndgribelige elskov må da foregå i »mørke». Således advarer fortælleren om fremtiden eller tager afstand fra Diones handlinger: «En dunkel Lok om hendes Øie bæver –/ Saadan om Nattens Stjerne Skyggen svæver.» (44.7-8). Ligeledes sænker mørket sig bogstaveligt lige før Diones og Charles' »Brudeseng»: «Men *nudt* om dem de lette Skyggers Rige/ Nu hersker med sin underfulde Magt;/ Med Dunkelhedens Næt er Alt belagt;/ Og Lysets Straaler nu tilbage vige» (268.1-4). På samme måde viger lyset lige før Diones død, således at læseren aner det forestående endeligt, og man må tvivle på, om hun kommer i himlen: «Dog Glands og Lys ved disse Ord forsvinder,/ Og dunkle Skygger dække Himlen til» (406.1-2). Ordet »dunkel», der forekommer i alle ovenstående citater og mange gange i *Dandserinden*, er karakteristisk nok et af romantismens nøgleord.

Fortælleren kan kaldes teknikens mester i *Dandserinden*, fordi han med alle midler understreger sit splittede sind og tvinger læseren til – næsten fysisk – at opleve disharmonien. Kort sagt, der spilles på samtlige tangenter.